

Nr 456.

Av herr **Ahlberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående rörligt tillägg under år 1953 på tjänste- och familjepensioner för statstjänstemän m. m.*

Genom beslut av innevarande års riksdag kommer folkpensionen i form av allmän ålderspension att från och med den 1 maj 1953 höjas till 1 750 kronor för ensamstående och till 1 400 kronor för övriga folkpensionärer. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t i proposition nr 184 hemställt, att under år 1953 det rörliga tillägget på tjänste- och familjepensionerna för statstjänstemän m. fl. skall utgå efter samma grunder som under 1952, dock med det undantaget, att det i samband med förenämnda höjning av folkpensionerna å det rörliga tillägget på tjänstepensionens grundbelopp skall för den, som uppnått 67 års ålder, från och med den 1 maj 1953 göras avdrag med för oavkortad pension ca 280 kr. per år, motsvarande beloppet av den från och med samma tidpunkt beslutade höjningen av sådan folkpension, som utgår till gift folkpensionär, vars make uppbär folkpension.

Vid 1947 års pensionsreglering ansågs tjänstepensionsunderlagen i princip böra avvägas till belopp motsvarande $\frac{2}{3}$ av slutlöner på 2-ort, varvid dock hänsyn borde tagas till de förhöjda folkpensionerna. Under det att alla andra medborgare — företagare och det stora flertalet anställda i kommunal tjänst och hos enskilda m. fl. — får folkpensionen oavkortad utan behovsprövning, blev de pensionerade statstjänstemännen genom 1947 års beslut mindre gynnsamt ställda. Vid sidan av en tjänstepension, uppskattad till $\frac{2}{3}$ av bruttolönen å 2-ort, får de efter 67 års ålder som behållning endast en bråkdel av den fastställda folkpensionen. På högre dyrorter uppgår de sammanlagda pensionsförmånerna icke ens till $\frac{2}{3}$ av vederbörandes nettoslutlön.

I motioner vid årets riksdag I: 151 och II: 193 begärdes en skyndsamt utredning om utfyllnad av klyftan mellan tjänstepension och folkpension. Som motivering för en ändring av nu gällande bestämmelser anfördes bl. a. följande: "Psykologiskt sett förefaller dessutom lösningen mindre tillfredsställande eftersom sammanflätandet av tjänste- och folkpensionerna till synes endast tager sig uttryck däri att tjänstepensionen sänkes vid 67 års ålder. Tjänstepensionen förefaller således att till en del ätas upp av den icke inkomstprövade folkpensionen ehuru denna uppgivits ovill-

korligt tillkomma alla medborgare. Pensionärer som uppnår 67 års ålder utan att dessförinnan ha gjort klart för sig hur pensionssystemet verkar ger också ofta uttryck åt sitt missnöje med att staten i motsats till flertalet övriga arbetsgivare berövat sina tjänstemän förmåner som tillkom vid folkpensionsreformen." Det stora flertalet statliga pensionärer torde icke heller fått någon nämnvärd del av de senare årtiondenas allmänna standardhöjning.

Här förtjänar även erinras om att det nuvarande systemet för samordningen av tjänste- och folkpension, när det gäller de fall då pensionsåldern höjts för betydande grupper, icke föranlett den justering av pensionen vartill ändringarna bort ge anledning. Självfallet måste det slutligen med tanke på de under 1951 och 1952 i stor omfattning vidtagna löneuppflyttingarna med därmed följande pensionsförbättring framstå som orättvist för alla pensionärer som avgått ur tjänst före den 1 juli 1952 att de icke fått del av motsvarande pensionsförbättring och alltså icke ens i pensionshänseende blivit likställda med sina yngre kolleger. Från dessa utgångspunkter synes det oss angeläget att frågan om vilka grunder, som bör gälla rörande rörligt tillägg på tjänste- och folkpension för stats-tjänstemän m. fl. upptages till avgörande i så god tid att frågan kan föreläggas 1954 års riksdag. De ytterligare tillägg det här kan bli fråga om bör enligt vår mening utgå retroaktivt från och med den 1 maj 1953. Under alla förhållanden bör de i proposition nr 184 föreslagna provisoriska bestämmelserna redan nu kompletteras så att äldre pensionärer icke riskerar att därigenom erhålla lägre pension — tjänste- och folkpension — än som motsvarar 2/3 av tjänstens nuvarande slutlön i ortsgrupp 2.

Ett av de förnämsta skälen till att beskära de statliga pensionärernas delaktighet i den vid årets riksdag beslutade höjningen av folkpensionen synes vara, att man vid samordningssystemets tillkomst icke räknade med att det rörliga tillägget skulle stiga så mycket som blivit fallet. Men stegringen beror ju helt och hållet på de höjda levnadskostnaderna, för vilka pensionärerna i likhet med det stora flertalet personer ute i arbetslivet synes berättigade till kompensation. Den senast beslutade höjningen av folkpensionen åter är att betrakta som sådan standardförbättring, som redan kommit den arbetsföra befolkningen till del. De pensionerade stats-tjänstemännen synes berättigade även till denna förmån.

Kungl. Maj:ts förslag om minskning av det rörliga tillägget på tjänstepensionens grundbelopp med ca 280 kronor innebär praktiskt sett, att de statliga och med dem likställda pensionärerna icke skulle få någon nämnvärd del av den från och med den 1 maj 1953 utgående förhöjningen av folkpensionen. Ett bifall till detta förslag komme för det stora flertalet pensionärer att te sig hårt för att icke säga orättvist. Det är enligt vår

mening angeläget att de förhöjda folkpensionerna, som enligt tidigare beslut vid årets riksdag kommer att utgå fr. o. m. 1 maj, icke kommer att påverka de utgående tjänstepensionerna på sätt som i propositionen föreslagits.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

1. att riksdagen måtte bifalla proposition 184 med den ändringen att nedsättning av rörligt tillägg på tjänste- och familjepensioner till statstjänstemän m. fl. under år 1953 icke må ske i andra fall eller i annan mån än som kan erfordras för att sammanlagda tjänste- och folkpensionen icke skall överstiga $\frac{2}{3}$ av tjänstens nuvarande slutlön i ortsgrupp 2;

2. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att frågan om vilka grunder i övrigt som bör gälla rörande rörligt tillägg på tjänste- och folkpension för statstjänstemän m. fl. upptages till behandling i så god tid att frågan kan föreläggas 1954 års riksdag samt att de ytterligare tillägg som därvid visar sig motiverade bör gälla retroaktivt från och med den 1 maj 1953.

Stockholm den 21 april 1953.

Ernst Ahlberg.

Tage Magnusson.

Tor Björnberg.

Nils B. Hansson.
